

Радован Ждрале
ПАЖЊА!

Уредник
Зоран Колунџија

РАДОВАН ЖДРАЛЕ

ПАЖЊА!

*Саопштење
Видео рачунара ZNBRH-134 за 2099. годину*



ПРОМЕТЕЈ

Нови Сад

Саопшћење Видео рачунара ZNBRH-134

2099. године првог пролетњег дана огромно небеско тело заклониће Земљу од Сунца, што се није десило од како постоје људи. Огромно небеско тело стало је између Земље и Сунца и заклонило га. Било је то у време тројице владара, Џонсона, Вангра и Винера када ће се десити и највећи помор људи. Те космичке и земаљске догађаје пратиће двојица новинара, Зенс Ђићи и Џон Консенс, извештачи свевидећег РАЧУНАРА **ZNBRH-134**.



Извештач новинар Зенс Ђићи:

Тог дана, 2099. године, тајанствени двораци на Тамном острву у Тихом океану блистао је у светлима. У свечаној дворани, за великим столом, седела су тројица господара света: Џонсон, Вангр, и Винер и наздрављали за победу над сто осамдесет малих држава.

Први је говорио владар Џонсон, најмоћнији међу тројицом. Док је говорио, његов син, именом Праведник, стезао руке међу коленима обуздавајући младићко нестрпљење да одговори на очеве речи.

Када га отац позва да каже оно што мисли, јер ће на њему „остати царство“, оно што, деобом покорених земаља, припадне њему као наследнику, младић бујне црне косе приђе говорници.

– Опростите што ћу вам говорити како не очекујете. Оче, родитељу мој, ја нисам твој наследник на трону, већ твој тужилац. Навршио сам осамнаест година, па сам стекао право да ме више не ословљаваш као да сам дете... Ви сте, заправо, одлучили да уништите људски род, не питајући се имате ли икакво право да одлучујете о ичијем осим о свом животу. Ви нисте једини ни први који сте то право одавно приграбили... и више га никада, па ни сада, не испуштате из руку бранећи га тобоже божанским и природним правом, против кога је највећи грех мислити и било шта друго чинити.

Има томе, оче, хиљаде година како страда људски род под влашћу оних који су себи приграбили право да буду њихови самозвани господари и судије, да држите људе као своју служинчад, са правом и да их и убијате, као што сте и ове ноћи одлучили, како су то чинили ваши оци и праоци, сви ви који сте на разне начине, а увек силом, озакоњивали право на насиље над већином, којој сте одређивали не само услове живота већ и дан када ће морати да умру. Да умру за вас, док бране вас, ваше синове, кћери, имовину, државу, ваше богове, идеологије, вашу правду и вашу истину, ваше безмерно богатство, поседе и дворце; и право да у наслеђе остављате целу државу наследницима ма били и малоумници и малолетници. Већ хиљадама година народима света владају злочинци: Рамзес, Александар Велики, Агамемнон, Цезар, Атила и безбројни други, велики и мали, свемоћни, са неприкосновеним правом да, по њиховом наређењу, пођу у рат и изгину. Сваки од њих је смислио богове који ће одобравати и посвећивати њихове злочине... Вековима смрт и ужаси расту сразмерно броју учесника, бројности расе, нације и религије. Похлепа, завист и мржња су основа душевног стања, исписана на заставама свих ратних суко-

ба од памтивека, све у име нације и вере. Жртве и ужаси су већи што су бројнији нападач и бранитељ... Настају и множе се, од времена до времена, нове и нове жртве свемоћних вођа, међу којима је један имао само једно око, једну ногу и био је нем, мислим да се звао Зулфикар, дванаести владар азијских племена на граници између Кине и Индије... Било је и умних, вештих, васпитаних да буду владари. Ма у ком времену да су живели сви су владали као тирани и незасити за богатством и свемоћи...

Младић на тренутак поћута, када свемоћни Џонсон упита:

– Може ли се друкчије владати, младићу?

Младић рече:

– Зашто владати!? Са којим правом владати било којим човеком? То не може ни отац над одраслим сином. Ви се сада договарате како да убијете десет милијарди људи. Такву идеју није имао ни један владар пре вас... Друго, са којим правом један човек, ма ко био, да одлучује о животима других људи?

– А како ти то мислиш да је могуће владати?

– Навешћу пример Перикла. То је онај славни грчки владар. Ено његове бисте изнад ваших глава. То је он, осмехнутог лица, који и после толико векова поздравља пролазнике који знају само да је владао и да је његов кип израдио, са толико љубави, Фидија, као да је у његовом благом изразу лица желео да овековечи владара-праведника. То је био владар добра, правде, мира и уметности. Није водио ни један рат, већ је неуморно и праведно владао. Био је пријатељ са филозофима и уметницима, близак са Сократом, Поликлетом, Мироном, Менесиклом, о којима се старао да могу да раде у миру и безбедности на својим

славним делима. Био је градитељ Атине и заштитник атинске сиротиње. Саградио је Акропољ, Партенон и Пропиље, Одеон и градске зидине. Умро је прерано. Завидна куга га је покосила. Говорио је: „Иако сам свемоћан, ни једног Атињанина нисам завио у црно“. Све што је стекао није узео за себе већ је дао Атињанима. Супротно њему Александар Македонски ће кренути у освајање света... То хоћете и вас тројица. Александар ће то чинити добро на оружаном војском, а ви машинама. Машине су постале средство владања људима.

Настало је ћутање, владар Вангр рече:

– Наречећу да се овај младић удаљи!

Отац Џонсон, очигледно незадовољан оним што је син говорио, нареди двојици чувара да изведу младића.



Зенс Ђићи:

– Док сам слушао тог младића, сетих се јучерашњег кошмарног сна: Док сам спавао, пришла ми је велика жута машина... Имала је велике зелене очи намазане сивом машћу, која јој је слепила трепавице, па није могла да гледа. Проговорила је чудним језиком полуга и шкрипе. „Чуј ти, клипане, отишао си са посла а заборавио да ме искључиш. Целу ноћ сам радила, боли ме сваки шрафић. Покушала сам да у гомили тих клепетала погодим који је то шраф кога си ти, у журби да што пре одеш, заборавио да заврнеш и зауставиш погон... Устај, мајчин сине, и заврни тај шраф... То није први пут да ти се дешава. Газда ти прети отказом, не знам зашто одлаже. Вероватно не може да нађе замену. Изгледа да у граду више нема способних за тај посао... Ено, цео град ноћас није спавао од буке...“

Ритнух се ногом да је одгурнем са кревета.

– Губи се, кучко! Остави ме да спавам! Врати се и окрени тај шраф за једну половину круга и зауставиће се цео погон. Одлази, уморан сам!

Машина рече:

– Чуј, устај!... Јер ако се погон прегреје, оде све у материну, нагребали смо обоје. Ти ћеш добити отказ, а ја ћу у старо гвожђе...

– Ма, боли ме за град! Нисам спавао три ноћи, разумеш ли... Врати се и заврни онај проклети шраф.

Она није одлазила.

Промумлах:

– Чуо сам да је газда купио савршеније машине, којима ни ја ни ти нисмо потребни.

– Шта то кажеш?!

– Ни ти ни ја му више нисмо потребни. Дохакао нам је. Неће више да се зајебава са нама... Те одврни, те заврни... Видео сам како изгледа то ново чудо. Збиља изазива респект. Она је перпетум мобиле. Ни наш шеф новим машинама неће бити потребан. Добиће и он отказ...

Машина је ћутала. Ја сам и даље сањао.

– Наш непријатељ нас је у свему надмашио. Издаш јој команду притиском на дугме. Једно дугме за целу фабрику. Шта да радимо?

Она ме погледа кроз очи намазане зеленом машћу и рече:

– То није питање за мене. Ја сам своје одрадила. Обавести остале раднике...

– Али то је сурово! Шта ће ти јадни људи од сада?

– Оне што долазе говориће својим језиком. Од сада ће у фабрици радити само два радника.

Ћутао сам и размишљао.

– Како си дошла ноћу сама?

– Довезли су ме у зеленом камиону пред капију.

– Шта ти је „нова“ још рекла?

– Да јој већ сутра уступиш место... Чуо сам да се намешта на лежиште где си ти била тридесет година и замењује тристо људи. Ни не личи на тебе. Оно што ми паде у очи било је седиште у облику велике чаше са два дугмета са стране. Једно, безбојно, притиснух у сну и деси се оно што сам и помислио: шикну јак шум воде... Схватио сам чему служи. На пластичној табли са чеоне стране прочитах: „За вршење мале и велике нужде.“ Видех и зелено дугме испод кога је писало: „ХРАНА.“

Размишљајући о ономе што сам чуо, рекох тихо:

– Најebали смо.

– Ви ћете остати једно време да избаците у контејнере све што више ничему не служи.

Пробудих се у зноју. У ту фабрику сам често одлазио због једне раднице, коју сам волео.



Новинар Џон Консенс:

Уништавање становништва сто осамдесет девет малих држава и ликвидација сувишних у својим државама има за циљ уклањање *сувишних* и свођење човечанства са дванаест милијарди на пола милијарде, колико је, по *Računary ZNBRH-134 KUBITA*, довољно за новонастали свет Тројице.

(Први сукоб између људи и машина десио се у 19. веку у Енглеској, када су отпуштени радници разбијали маши-

не. Од тада траје подозриво пријатељство између ова два ривала.)

Тројица победника до јутра су већали: како уништити *сувишне*? Тек пред зору донета је одлука да древни човеков свет буде замењен машинама.

План је подразумевао уклањање *сувишних*, уступање њихових радних места машинама, које су чекале на ред. Човеково суверено доба се наднело над амбис, само га је требало гурнути у историјску провалију, где су отрунуле и кости векова које је човек стварао, а древно човечанство гурнуто у историју.

Припреме за овај догађај трајале су до пролећа наредне године, када су три супер државе окончале рат за уклањање малих држава. Требало је само одапети ороз, што ће се десити наредне године употребом отровног гаса и рушењем разорним оружјем објеката у којима живе *сувишни*.

У историји људи низали су се многи трагични догађаји, попут библијског потопа, и хиљаде година ратова и безбројних жртава, којима је поплочана свака стопа Земље.

(Није могуће на малом простору једне књиге набројати догађаје и жртве којима је окрвављен трагични дом наше врсте. Сва друга бића, од настанка живота, настајала су и нестајала природном смрћу. Само човек, у свим временима, оставља сурове трагове и жртве кроз целу своју историју. Ако би се сва крв проливена у миленијумским ратовима и на другим бојиштима слила у једну реку, био би то највећи ток трагике једне врсте. Али оно што ће се десити 2099. године потопиће крвљу толику површину Земље да ће се крв, сливена у садашње, Средоземно море називати морем крви.)



Новинар Зенс Ђићи:

2099. године десиће се светски ратни сукоб између три удружене велике и 189 мањих држава. У том рату мале државе и њихово људство биће збрисано са лица Земље. Узрок рату биће милионски бројеви „сувишних“. Човечанство ће ући у нову еру.

Прва мера коју су предузела Тројица владара: Џонсон, Вангр и Винер биће уклањање девет десетина људи, чија ће радна места запосести нове, савременије машине, чиме је решено питање непотребних људи. Ратом у коме је убијано сто хиљада дневно човечанство, са дванаест милијарди биће смањено на пола милијарде, колико је живело у њиховим државама. И у њима је тај планетарни масакр покосио још седам милијарди. Рачунар процењује да је остало петсто милиона. Остали су власници великих фирми и један број радника за опслугу нових машина и за друге послове. Ово циљно убијање прорачунавао је рачунар, на коме је радила бројна екипа научника.

Имао сам прилику да се, након овог догађаја, нађем у близини Тројице. По изгледу и општем утиску не бих ни помислио да су то она Тројица који ће уништити дотадашњи свет. Људи несигурног хода, седе косе, мутних зеница. Али, пред њиховом моћи и богатством постидела би се и бајка. Њихово је постало девет десетина богатства и цела површина земље. То господарење планетом од стране Тројице настаће после рата у коме ће покорити 189 малих држава и проредити своје становништво.

Рачунар избацује податке и процене да ће Тројица бити трајни владари света, с обзиром да ратови и друштвени

метежи, свргавање владара и др. више нису могући. Они својим преживелим поданцима сада кажу: „Остајете до нових, још савршенијих, машина, када ћемо вас срезати са пола милијарде на сто хиљада.

Многи народи су истребљени до последњег, а други проређени на минималне бројеве. Више ништа није било као пре. Било какав вид непослушности не може се ни замислити.

Владар са штулом, Винер, рече медитативним тоном:

– Без сентименталности, молим... Сахранићемо мртве и ићи даље! Побуњеника више неће бити... Уважена господо, није могло друкчије. Још су стари Латини рекли: *Nemo homini lupus*. Ту мантру написао је човек већ на почетку свога света – рече Винер.

– Шта мислиш, да ли је ово дефинитивни крај природног човечанства? – упита Вангр.

– Уз физичко-хемијске мере које следе, да – одговори владар Вангр... Манимо се баналног моралисања. Зашто бисмо жалили за слепом природом, која све ово није могла предвидети? Ако нас је створила, не дајмо јој да нам држи главу под водом. Овим што смо одлучили да починимо, потиснули смо историју у буџак. Ми смо стали на њено место... Први проблем који нас чека су гробари...

– Како сахранити толико тела пре него стану да се распадају? – упита Винер.

– Нека нам то буде највећи проблем – рече Џонсон.

– Ја сам то већ учинио са сувишнима у мојој држави – рече Винер.



Новинар Џон Консенс:

3. маја 2099. милиони су мртви! Сила непојамне разорне моћи убила је милионе људи и другог живог света и разорила најтврђе грађевине. Употребљено је оружје снажније од онога у Јапану у XX веку. Вашингтон, где сам рођен, освануо је у рушевинама. Остала је неразрушена Бела кућа и зграде у којима ради државна администрација. Вапаји и призивања за помоћ чине атмосферу аветињском. Гледајући и слушајући те призоре, пао сам у очај.

Колега Ђићи јавља: „Обавештен сам да је страдало девет милијарди људи. Десило се оно о чему смо пре неколико дана разговарали.. Људи су побијени, а миленијумска цивилизација претворена у рушевине. Ни ми, стара новинарска њушкала, нисмо мислили да је могуће уништити толико људи, разорити толике градове и усмртити толике народе. Сада је извесно да ће после ове катастрофе, у којој је уништено 186 држава и њихове цивилизације бити развезан Гордијев чвор... Али нисмо веровали да ће победници уништити и девет десетина сопственог становништва. То просто није могло да се замисли. Али Тројица су ишли до краја! Уништено је све што би могло да засмета њиховој замисли која се односила на будућност.



Новинар Ђићи:

Те ноћи спавао сам у хотелу у Риму, у радничком кварту, када је грунуло таквом силином као да је космичко тело ударило у Земљу. Зидови, плафон, под, кревет на коме сам

спавао, све се суноврати уз страховиту ломљаву ствари, зидова, намештаја... Избауљах на улицу затрпану бетонским блоковима. Око мене рањени и згњечени јаучу. Мој сусед сликар лежао је мртав поред свог штафелаја. Недалеко од мене буктао је гас из напрсле гасне цеви...

Древни град Рим, рушен и обнављан небројено пута, претворен је у град мртвих. Из текста и призора које емитује Рачунар исти призори виде се и у другим деловима света.

Укључих новинарску справу да позовем колегу Џона, који се тога дана налазио у Америци. Дуго је крчало док нисам чуо његов глас: „Градови разорени, милиони мртвих!... Призори смака света!... Одсвакуд хује врели ветрови! У грудима ми кркља од прашине и дима... Држим марамицу на устима, не помаже. Помислих: Напад свемираца, или је у Земљу ударило неко небеско тело...

Прекорачујем рушевине да се домогнем парка, где је горело дрвеће, као огромне свеће. Видех човека и пса, леже један поред другог. Недалеко двоје младих на клупи – загрљени, мртви... Мали базен у сред парка се пуши, вода испарава“.

Након једног сата поново чух Џонов глас. Јавља да је тамо општа погибељ. Све је у пламену. Црни дим је закло-нио сунце. Топлота од пожара је неподносива...

Помислих: Ово је смак света, о чему смо више пута разговарали. Било је знакова шта се припрема. Људи су навикли на ратне и природне катастрофе, па су веровали таквим предвиђањима. Без катастрофа нема човековог битка. Из Кубит извора сазнали смо оно шта су наумила тројица владара. Размишљали смо: Долази највећа катастрофа у животу људи после Нојевог потопа. Биће уништено све што

државама победницама стоји на путу. Уништиће све који им нису потребни и све непотребне духовне и културне институције. Све што су многи народи вековима стварали: културу, религију, градове, обичан живот. Остаће само оно што Тројици може бити од користи.



Новинар Зенс Тићи:

Ходам по рушевинама у Новом Саду, у Србији, где живи моја Ангела. Не знам куда да се упутим. Не видим никога да се креће. Чудна врелина хучи из рушевина. Скинух кошуљу и бацих је у жбун који је горео. Рушевине и мртви изазивају језу. Јауци око мене. Неки људи иду према реци. По реци пливају мртви. Мост није пао. Идем ка другој обали, одакле ћу моћи да видим јужни део града. Наилазим на мртве и рањене, на јауке и призивања. Све је избезумљено. И животиње. Мислим на моју драгу Ангелу, која је живела у овом граду.

Човек који ме држи за руку дрхти, моли ме да га не оставим. Деца и жена су му мртви. Говори дрхтавим гласом: „Што Бог не узе мене...“ Стављам му руку на раме: „Врати се, да их сахраниш.“ Постоја неколико тренутака и крену са мном, не пуштајући ми руку. Дрхти и спотиче се у ходу.

Река односи мртве на леђима. Окрећем главу од тих призора. Смртоносна направа разнела је и насип на левој обали, па река тече у равницу и потапа поље; гута све пред собом; ствара се древно Панонско море, помислих.

Питам једног човека да ли је видео Ангелу. „Да, познајем је... Видео сам је где бежи са преживелима ван гра-

да, у поље“. Не знам да ли мислимо на исту особу, али кренух у том правцу. Не дам себи ни да мислим да није жива.



Јавља се Цон из Сигнеја.

Нема више Опере са изгледом лађе на једра, на какви-ма су овамо допловили бели освајачи. Чини се да ће свакога часа на својим белим једрима испловити из залива и кренути далеко из овог зла. Дивна је као илузија.

Континент Аборицина, тај мирни народ, одавно је истребљен. Има их још у каменитом пределу континента. Сатерани су у невиђену беду. По плану Тројице, када се ово оконча, Аборицини ће се из камених брда, где су протерани, вратити у своју земљу, у шуме, заливе, на пашњаке, по којима пасу кенгури. Напад на градове изведен је плански. У рушевинама су приградска насеља и радничке четврти. Гробарске екипе копају раке ван града. Преживели се скупљају у групе. Мисле да су тако безбеднији. Жене дрхте и плачу. Вишеспратни делови града нису оштећени, што значи да је град плански разорен. Проносе се вести да је преживела десетина становника и у другим градовима.

Међу белима у зградама око Опере нема изгинулих. На месту где је био плехани град, крш и мртви. Пси траже расуту храну и једу мртве.



Новинар Зенс Бићи:

Привиђа ми се: Милиони широм света јаучу. Од рушевина, закрчених улица и путева не може се кретати.

Рањени вапе за помоћ. Разорне силе, о којима се у јавности ништа није знало, премашиле су и најмрачније претпоставке о рушилачкој снази која је деловала. Остали су неоштећени делови градова где је живела виша друштвена класа. Прецизност у рушењу радничких четврти постигнута је претходним планирањем. Квантни рачунар Кубит снабдео је нападаче прецизним подацима. У Келну у фабрици аутомобила, у производна постројења пуштен је отровни гас. Власник се брани да се ради о случају који је извео један од радника одврнувши цев са гасом којим се пуни систем новог летећег аутомобила. Исти догађај десио се у фабрици аутомобила у Хамбургу, где је гасом угушено 2300 радника.



Новинар Зенс Ђићи:

...У цепу зазврча мобилни. Јави се млаћи брат из Београда. „Брате, насеље у коме смо рођени и одрасли више не постоји. Све је разорено и мртво. Копају се гробови, уз археолошко налазиште из времена Келта.... Када сам из рушевина избауљао на улицу, видех суседа чика Петра и његовог пса. Један поред другог мртви. Чика Петар загрлио пса. Мртвих је куд год погледаш. Страхота! Удар чудовишта и страшни гласови изазвали су умни потрес код преживелих. Наша стара кућа, коју је саградио наш аскурђел разнета је од удара непознате енергије. За нека будућа времена, ако их буде, ово ће бити други Армагедон... Зашто су ово починили? Од ових удара у прса планете људски род се не може опоравити. Обавештавају нас власти да ће се све смирити и бити добро. Са толико мртвих и из оваквих

рушевина! Кома је могла пасти на ум таква злочиначка мисао. Зашто, зашто, брате?! Кажи, јер ћу полудети!...”

Одговарам му: „Брате, свет од давнина иде ка пропасти. Најстрашније тек долази. ову погубељ није било могуће избећи. Када ће до тога доћи, тешко је било предвидети. Ништа није могуће предузети, да се спасимо. Одавно је човек пошао ка овом дану“...



Новинар Зенс Ђићи:

– Шта је са твојим градом? – питам Џона.

– ...Зидине старе тврђаве пале су у реку, као да се грле у самртном часу. Отворио се поглед на равницу по којој су некада давно ходали неандерталци. Град је, пријатељу, друга Хирошима. Мртвих је безброј. Ово је наговештај краја човека. Јесмо ли изненађени? Нисмо. Историја људи је историја убијања и рушења. Више нема смисла бити човек. После овога наш ум више неће имати моћ да се обнови.

– Зна ли се колико је преживелих?

– Процењује се да је остао жив сваки десети. Ако је и другде као овде, човеков живот је окончан. И неће га бити све док космички ветрови не засеју ово небеско тело неким другим бићима – рекох.

– Тројица богова у људском лику већ дуже времена раде на овоме.

– А ми смо ћутке чекали овај дан – рече Џон.

– Како је Бог дозволио да се деси ово ? – упитах.

– Бог је ноћас, вероватно, седео на крушки и гледао у звездано небо. Био је са нама док смо још били мајмуни.

А када је видео шта чинимо, утекао је у небо, или се шлогирао – рече Џон.

– Наши богови су на земљи. Робу по души неопходан је власник. Најумнији међу нама су наши непријатељи, јер ово што се десило нису смислили они који у глави имају обичан ум, већ они које називамо генијалним и ученим.

– У нама живи ум који ни од чега не преза – рече Џон. Можда смо некада били племенити, али смо ту особину изгубили.

– Наши богови одавно ходају земљом! – повика жена у црној хаљини.



Новинар Џон Консенс:

У Вашингтон, трећег дана после катастрофе, међу преживеле дође градоначелник Џон Виберн; гази преко травњака иза Моњуумента, где су се окупили преживели. Пење се на врх. На травњак придолазе преживели. Међу њима је сакатих, на штакама, са једном ногом и једном руком, у избуцаним оделима. Мајке држе децу у наручју умирјујући их да ће им „чика Џон“ донети да једу. Деца и даље вриште ударајући мајке ногама у трбух.

Испод Моњуумента, око Капитол хила и Линколн центра све је више унакажених, белих и црних, бледих, повређених. Њихови станови у сиромашним и црначким четвртима разрушени су. На одећу им је пала прашина и гар. Лица су им сива, очи разрогачене и преплашене. Придолазили су из четврти Анакостија, где су живели црни и имигранти.